ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ
04.11.2026 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

bTV

√ **Ще вземат ли част от вноските за втора пенсия? Експерти предупреждават за рисковете**
Възможността част от пенсионните осигуровки, които постъпват във втория пенсионен стълб, да бъдат пренасочени към Националния осигурителен институт (НОИ), предизвика остри реакции сред работодатели, синдикати и икономисти.
Информацията беше разпространена от опозицията, но впоследствие беше отречена от управляващите, Министерството на финансите и представители на парламентарната бюджетна комисия.
Обсъжданият вариант предвижда половината от 5-процентната осигурителна вноска за втория пенсионен стълб да бъде пренасочена към държавното обществено осигуряване.
Какви биха били последствията от подобно решение коментира в предаването „Тази сутрин“ **изпълнителният заместник-председател на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ) Добрин Иванов.**
Иванов определи евентуалното намаляване на вноските във втория стълб като отстъпление от пенсионната реформа, започнала през 2002 г.
Той уточни, че не би определил подобна мярка като национализация, тъй като не се предвижда прехвърляне на вече натрупаните средства в частните фондове, а промяна в разпределението на бъдещите осигурителни вноски.
Той обясни, че идеята на тристълбовия пенсионен модел е част от осигуровките да се натрупват по индивидуални партиди, за да допълват бъдещите пенсии.
„Намаляването на вноската, която отива във втория стълб, на практика ще намали именно пенсиите от тези капиталови стълбове“, предупреди той.
Според Иванов капиталовото пенсионно осигуряване придобива все по-голямо значение заради застаряването на населението и намаляването на броя на осигурените лица спрямо пенсионерите.
„Надявам се наистина това да е фалшива новина и да няма такива намерения от управляващото мнозинство“, допълни той.
Повече по темата ще откриете тук.

Bulgaria ON AIR

√ **Енергиен шок преди зимата: Кой ще плати сметката - бизнесът или държавата?**
България влиза в зимата с нов енергиен скок. Природният газ поскъпна с близо 33% само за месец. Цените на електроенергията притискат бизнеса, а работодатели и синдикати вече настояват за спешна държавна намеса.
И докато правителството уверява, че сметките за ток и парно на домакинствата няма да се увеличават, разходите на предприятията растат. А това неизбежно поставя под натиск цените на стоките и услугите.
ГЕРБ-СДС предлага държавата да поеме изцяло разликата в цената на електроенергията над определен праг. Но компенсациите не правят енергията по-евтина. Те просто прехвърлят сметката от бизнеса към бюджета.
И тук е големият проблем. Колко дълго държавата може да плаща за скъпата енергия? И защо всяка нова ценова криза ни изправя пред един и същ избор - или предприятията да поемат удара, или данъкоплатците да платят за него?
Защото независимо кой ще получи компенсации и кой ще обещае ценова стабилност, скъпата енергия не изчезва от икономиката. Нейната цена просто се прехвърля. И накрая някой винаги плаща сметката.

Ще доведе ли поскъпването до нов скок на цените? Напрежение заради по-високите цени на природния газ и тока - бизнесът и властта се срещат утре.
Защо вече се говори за още по-голямо поскъпване на стоки и услуги и ще фалират ли компании?
Тези теми коментира **изпълнителният заместник-председател на АИКБ Добрин Иванов** в **предаването "Директно".**
Цялото участие гледайте тук.

АИКБ

√ Доц. д-р Милена Ангелова представи предложения за подкрепа на МСП и повишаване на тяхната конкурентоспособност на международен форум в Дъблин
Доц. д-р Милена Ангелова, изпълнителен заместник-председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ), участва в Събранието на МСП и клъстерите в Дъблин, което се проведе под мотото „Свързаност и сътрудничество за конкурентоспособност".
В рамките на форума бяха обсъдени възможностите за по-активно участие на малките и средните предприятия в международните вериги на доставки и подобряване на достъпа им до Европейския фонд за конкурентоспособност.
По време на дискусията тя предложи:
1. Единен дигитален портал, основан на изкуствен интелект, който да улеснява търсенето на пазарни възможности и установяването на партньорства. Тя получи уверение от ГД „Растеж" на ЕК, че това ще бъде реализирано;
2. Ясен мандат за подкрепа на интернационализацията на МСП на новата мрежа Europe for Business, която се създава като част от Европейския фонд за конкурентоспособност;
3. Въвеждане на ваучери, с които МСП да могат да избират гъвкаво подкрепа във всяка фаза на интернационализацията;
4. Практически курсове за МСП, за да разберат ползите от споразуменията за свободна търговия и инструментите за подкрепа Access2Markets и ROSA;
5. Мащабиране на мерките за подкрепа, които вече са доказали своята полезност, и ориентирането им към всеки етап от процеса на експанзия на международните пазари.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

√ Наталия Ефремова: Не е обсъждано пренасочване на част от вноската за втора пенсия към ДОО
Социалният министър Наталия Ефремова заяви, че не е обсъждано пренасочване на част от вноската за втора пенсия към ДОО. Тя поясни, че в проектобюджета на ДОО е заложено осъвременяване на пенсиите по Швейцарското правило и майчинството през втората година.
Предвижда се увеличаване на Максималния осигурителен доход със 100 евро. А с постановление на МС минималната заплата от 1 януари се увеличава на 660 евро.
Предвижда се реформи в ТЕЛК и законодателството за подкрепа на хората с увреждания. Целта е те да получават подкрепа според потребностите им.
Очаква се мерките да влязат в сила още от следващата година.

√ ЕК представя оценката си за бюждета на България на 24 ноември
Европейската комисия оценява проектобюджета на България за 2027 г., а оценка ще бъде публикувана на 24 ноември като част от Есенния пакет на Комисията. Ще бъде оценено дали фискалните планове на държавите членки съответстват на изискванията на фискалната рамка на ЕС.
Страната ни представи своя проект на 15 октомври.

Като част от редовната си надзорна дейност Комисията е в близък контакт с всички държави членки, включително България. Въпреки това, изготвянето на националния бюджет, включително решенията относно структурата на разходите, в крайна сметка е отговорност на всяка държава членка.
От Брюксел припомнят, че Процедурата по прекомерен дефицит (ППД) за България беше открита през юли 2026 г.
Съветът препоръча страната ни да предприеме ефективни действия за коригиране на прекомерния си дефицит, по-специално като гарантира, че нарастването на нето разходите остава в рамките на коригиращата траектория, определена от Съвета.

БНР

√ Китай вече е дом на близо 50% от "чистата" промишлена индустрия в света
итай притежава 49% от "чистите промишлени предприятия" (екологично незамърсяващи) в света благодарение на мащабни инвестиции в проекти за енергиен преход. Това затвърждава позицията на страната като най-големия инвеститор във вятърна и слънчева енергия, батерии и други алтернативни енергийни източници, съобщават Ройтерс и сайтът Oilprice, цитирайки доклад на организацията Mission Possible Partnership, фокусирана върху декарбонизацията.
Според доклада, фокусиран върху декарбонизацията, през тази година Китай е реализирал инвестиции в енергийния преход на стойност 45 милиарда долара. Както отбелязва Ройтерс в свой материал по темата, категорията "чисти промишлени обекти" включва както вече действащи съоръжения, така и такива, които са в процес на изграждане.
Mission Possible Partnership следи процесите на декарбонизация в сектори на световната икономика, в които намаляването на въглеродните емисии е особено трудно – като производството на цимент, стомана, алуминий, метанол и авиационно гориво. В доклада се посочва, че през тази година е отчетен рекорден брой проекти за промишлена декарбонизация, за които е взето окончателно инвестиционно решение в световен мащаб. От общо 36 такива проекта, цели 23 са в Китай.
"През последните 12 месеца станахме свидетели на рекорден брой окончателни инвестиционни решения, но трябва да преминем от десетки към стотици финансирани обекти годишно", заяви изпълнителният директор на организацията.
Миналия месец Националната енергийна администрация на Китай съобщи, че до края на септември общият инсталиран капацитет за производство на енергия от вятърни и слънчеви източници е надхвърлил 2 милиарда киловата (kW), като само през първите девет месеца на годината са добавени 170 милиона киловата нов капацитет.
Въпреки водещата си роля в инвестициите за алтернативна енергия и горива, Китай остава един от най-големите потребители на въглеводороди и водещ вносител на енергийни суровини. Страната също така изгражда най-голяма част от новите мощности за производство на електроенергия от въглища в световен мащаб. Китай е най-големият потребител на въглища в света и все още разчита на това гориво за близо 50% от производството на електроенергия.

√ Рияд отчита спад на приходите от петрол с 23% и бюджетен дефицит над $22 млрд.
Саудитска Арабия отчете спад на приходите от петрол с 23% и бюджетен дефицит от над 22 млрд. щатски долара през третото тримесечие на годината, предаде Ройтерс.
Министерството на финансите на държавата от Близкия изток съобщи във вторник, че приходите на страната от петрол през третото тримесечие са спаднали рязко с 23% спрямо същия период на миналата година, достигайки 116,5 милиарда риала (приблизително 4,4 млрд. щатски долара).
От министерството посочиха, че бюджетните приходи на Саудитска Арабия са намалели с 4% на годишна база до 259 милиарда риала, което се дължи на значителния спад в приходите от петрол. Същевременно приходите от източници, различни от петрола, са нараснали с 20% на годишна база, достигайки 142,6 милиарда риала.
Бюджетният дефицит за третото тримесечие е достигнал 84 млрд. риала, което е приблизително 22,38 млрд. щатски долара.
Глобалните превози на петрол са възпрепятствани от началото на войната на САЩ и Израел срещу Иран на 28 февруари, както и вследствие на затварянето от страна на Иран на Ормузкия проток – един от най-критичните пунктове за транзит на петрол в света, напомня Ройтерс.

Investor.bg

√ Финансовото министерство опроверга твърденията за реформа на втория пенсионен стълб*

Министерството на финансите отрече разпространената от опозицията информация относно предстояща реформа на втория стълб на пенсионното осигуряване у нас. В съобщение до медиите от пресцентъра на ведомството посочват, че информацията не отговаря на истината.

Министерството на финансите продължава да полага усилия за стабилизиране на публичните финанси в резултат на наследен свръхдефицит и отслабена финансова дисциплина, пише още в съобщението, в което се напомня, че предстои официалното представяне на бюджета на страната за следващата година.

По-рано днес представители на "Демократична България" и "Да, България" съобщиха, че управляващите се готвят да национализират частично втория стълб на пенсионното осигуряване, за да финансират бюджетния дефицит. Според информация на депутати във Facebook проектобюджетът за 2027 година, който се очаква да бъде обявен този петък, предвижда осигуровката във втория пенсионен стълб от 5% да стане 2,5%, а другите 2,5% да отиват в Националния осигурителен институт (НОИ).

За евентуалното предложение на правителството половината от вноската във втория пенсионен стълб да постъпва в НОИ съобщи депутатът от "Демократична България" Владислав Панев. "Ново 20 два дни след балотажа! Кабинетът щял да предлага в петък с бюджета вноската във втория пенсионен стълб да се намали наполовина до 2,5%, а другите 2,5 да постъпват директно в продънения НОИ. Имаше слухове за това от месеци, но все си мислех, че в мнозинството има остатъци на здрав разум. Национализация и съветска власт в действие", написа депутатът в своята Facebook страница.

За подобна инициатива от страна на властта съобщи във Facebook и депутатът от "Да, България" Божидар Божанов. "Поредни скандални действия на властта - получихме информация, че планират да национализират частично втория стълб на пенсионното осигуряване, за да финансират дефицита", пише той.

"Вместо стимули за икономиката и за капиталовия пазар - повече пари се насочват към държавата. Вместо оптимизация на разходите - натягане на приходната част. Това може да даде краткосрочен резултат за запушване на дупки, но дългосрочно е натискане на газта към пропастта", коментира съпредседателят на "Да, България".

„Получихме неофициална информация за намерение на правителството да преразпредели осигурителната тежест от втория към първия пенсионен стълб, да намали вноската по индивидуалните партиди и съответно да увеличи тази за солидарния стълб“, каза депутатът от ГЕРБ Красимир Вълчев на брифинг по-рано днес. „Надяваме се това да не е вярно, защото е вредно, грешно и представлява типична лява политика, която наказва работещите и обръща посоката на пенсионната реформа. През последните 25 години тя беше насочена към увеличаване на дела на втория пенсионен стълб“, каза той, цитиран от БТА.

Ход за 1 милиард евро

Според информация на "24 часа" изчисленията на Министерството на финнасите показват, че така в НОИ ще влязат допълнително 1 млрд. евро, които няма да отидат в личните партиди за пенсия. Натрупаните до момента средства по партидите на осигурените няма да бъдат пипани.

"От вас чувам и нямам представа. Не мога да коментирам", е казал в отговор на медията председателят на бюджетната комисия в НС Константин Проданов от "Прогресивна България".

Асен Василев заплаши с протести: 433 евро ще бъдат взети от всеки българин

От "Продължаваме промяната" (ПП) ще призоват за протести, ако правителството предложи половината от вноската във втория пенсионен стълб да постъпва в Националния осигурителен институт, заяви пред журналисти председателят на партията Асен Василев преди заседанието на парламентарната комисия по бюджет и финанси.

„Ако това, което излезе в медиите, е вярно – че 2,5% ще се вземат от пенсионните вноски, за да отидат в НОИ, е 433 евро. Всеки от нас догодина, вместо да получи по индивидуалните си партиди 433 евро, които могат да бъдат наследявани, записани са лично срещу неговото име на базата на заплатата, върху която се осигурява, ще му ги вземе Гълъб Донев, ще ги сложи в общия кюп и срещу това, даже да няма допълнително увеличение на пенсиите, само ще приложи швейцарското правило“, коментира Асен Василев, цитиран от БТА.

Според него по този начин правителството "ще бръкне" в джоба на всеки български гражданин с по 433 евро. "Това е доста по-нагло от това, което се опитаха да направят предишната година в кабинета "Желязков", добави депутатът. "Ако наистина решат да направят глупостта да бръкнат с по 433 евро в джоба на всеки български гражданин, ще призовем за протести", заяви Асен Василев.

Бившият зам-министър на финансите Любомир Дацов изрази лично мнение по темата пред Bloomberg TV Bulgaria. Според него „има неяснота в тази сфера, има слухове за национализация. Не мога да ги потвърдя или отрека към момента, чакаме да видим, каза финансистът.

В публичното пространство вече се появиха сигнали, че се задават промени, свързани с частните пенсионни фондове. Старши изследователят в Института за пазарна икономика Петър Ганев също коментира в статия „Очакват ли ни изненади в бюджета след изборите?“

„Засега няма публично представена конкретна мярка, която да позволява еднозначна оценка, но подобна посока не бива да се подценява. Средствата във втория пенсионен стълб са лични спестявания, а не резерв на държавния бюджет. Всяко предложение за пренасочване на този ресурс към текущи бюджетни нужди би поставило сериозни въпроси за защитата на собствеността и дългосрочната устойчивост на пенсионната система“, пише Ганев.

Основните спекулации по темата са свързани с т.нар. „национализация“ на активите на частните пенсионни фондове, тоест натрупаните пари от втория стълб да бъдат прехвърлени към държавата.

През 2010 г. правителството на ГЕРБ с премиер Бойко Борисов реши да „национализира“ активите на професионалните пенсионни фондове (близо 500 млн. лв. по това време, *бел. ред.*), като ги прехвърли в специален държавен фонд към НОИ за ранно пенсиониращите се работници първа и втора категория труд. Няколко месеца по-късно Конституционният съд отмени т. нар. частична национализация, като я обяви за противоконституционна.

**Новината е допълнена към 18 часа с позицията на Министерството на финансите.*

Защо поевтиняват акциите на българските земеделски компании на БФБ

В последните дни цените на акциите на трите земеделски компании на Българската фондова борса се понижават, като „Елана Агрокредит“ АД отчита рекордно ниска цена за всички времена.

Вчера (3 ноември) най-резки спадове сред 15-те компании от състава на основния индекс SOFIX отбелязаха именно земеделските "Елана Агрокредит" с намаление на цената от 4,8% до 0,476 евро за акция и "Адванс Терафонд" АДСИЦ с понижение от 4,26% до 1,35 евро. Това прави впечатление, защото никога не се е случвало.

По-детайлна справка показва, че акциите на „Елана Агрокредит“ вчера дори са достигнали цена от 0,47 евро за брой, което е рекордно ниска стойност от март 2020 г., когато по време на пандемията от Covid-19 цената също е била на това ниво. След това с години цената е стабилна на ниво около равностойността на 0,55 евро за акция.

Спадът на цената на акциите „Елана Агрокредит“ е особено показателен. Дружеството дава кредити на земеделски производители, като обезпечението е земя, която е на името на „Елана Агрокредит“, тоест няма сложни процедури при неплащане, защото земята така или иначе е собственост на дружеството. Изглежда инвеститорите очакват земеделците да търсят по-малко кредити и/или да не могат да ги плащат. „Елана Агрокредит“ разпределя 90% от печалбата си като дивидент и последно са разпределени 0,037859484 евро бруто на акция, което прави дивидентна доходност от 8% при цена от 0,47 евро.

„Адванс Терафонд“ АДСИЦ купува и продава земеделска земя, като по-конкретно притежава 169 512 дка към 30 септември 2026 г., която отдава под наем и аренда. Вчера (3 ноември) последната цена е 1,35 евро на акция, а преди седмица е била около 1,43 евро, или понижение от около 5%.

Акциите на „Агрия груп холдинг“ АД също поевтиняват, в случая с около 4% за седмица до 7,25 евро за брой. Дружеството произвежда земеделска продукция в Североизточна България, търгува със земеделска продукция, препарати за растителна защита и торове, произвежда слънчогледово олио, брашно и спирт.

Кораби и скъп газ – какви фактори допринасят за спада

Вероятно сред причините за поевтиняването на тези акции са проблемът с потопените кораби в Черно море, изявленията за затруднен износ на българската продукция, както и поскъпналият природен газ, който ще направи торовете на „Неохим“ АД доста по-скъпи.

Още през октомври председателят на Националната асоциация на зърнопроизводителите Илия Проданов каза, че атаките в Черно море вече затрудняват българския износ на зърно. По думите му около 5 млн. тона пшеница от новата реколта трябва да бъдат изнесени от страната, но шест кораба, очаквани след удара по търговски кораб край Румъния, не са пристигнали на българските пристанища.

Проданов посочи, че други плавателни съдове изчакват в южната част на Черно море заради опасенията за сигурността на корабоплаването. Според него промяната в поведението на корабните компании вече се отразява върху износа и поставя под риск реализацията на зърното.

Мениджър

√ Работодателите вече ще имат достъп до трудовото досие на служителите си

Работодателите и органите по назначаването в държавната администрация вече ще имат пълен достъп до информацията от електронния трудов запис на своите служители, а не както досега - само до данните, които те са подали. Това става възможно с новата електронна услуга на НАП „Достъп на работодател/орган по назначаване до данните от Регистъра на заетостта за служител/работник“. Тя се намира в секция „Справки“ в Портала за електронни услуги на НАП и може да се ползва с квалифициран електронен подпис (КЕП).

Новата услуга дава възможност на работодателите и органите по назначаването да правят справки в единния електронен трудов запис на лицата, с които са в трудово или служебно правоотношение, подадени от предходни дружества или администрации. Те обаче няма да виждат информацията за размера на трудовите възнаграждения и обезщетения. Достъпът на работодателите и органите по назначаването до данните в електронния трудов запис на служителите, с които вече нямат правоотношения, ще бъде прекратяван автоматично.

Упълномощените лица ще могат да правят справки в услугата след подадено „Заявление за подаване на документи по електронен път и ползване на електронните административни услуги, предоставяни от НАП с КЕП на упълномощено лице“ или „Известие за подаване на документи по електронен път и ползване на електронните административни услуги, предоставяни от НАП с КЕП на упълномощено лице“.

С внедряването на новата е-услуга онлайн платформата на НАП предлага на гражданите и бизнеса над 200 електронни услуги, част от които са със свободен достъп, а останалите с Персонален идентификационен код (ПИК) и с КЕП.

√ Инфлацията в България достига 6,1 на сто на годишна основа през октомври

През октомври 2026 г. се очаква месечната инфлация да бъде 1,3 на сто, а годишната инфлация да бъде 6,1 на сто, според експресната предварителна оценка на Националния статистически институт.

През октомври спрямо предходния месец се очаква най-голямо увеличение на цените в групите: „Облекло и обувки“ (7,4 на сто), „Развлечения, спорт и култура“ (7 на сто) и „Образователни услуги“ (2,5 на сто).

Хармонизираният индекс на потребителските цени (ХИПЦ), който се използва от Евростат, се очаква да бъде на ниво от 6 на сто на годишна основа и 0,8 на сто на месечна за октомври, според НСИ.

През октомври 2026 г. спрямо предходния месец се очаква най-голямо увеличение на цените в групите: „Облекло и обувки“ (7,1 на сто), „Развлечения, спорт и култура“ (2,7 на сто) и „Образователни услуги“ (2,5 на сто). Намаление се очаква в групите „Транспорт“ (0,1 на сто) и „Услуги на ресторанти и хотели“ (0,1 на сто).

Цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата спрямо предходния месец се очаква да имат: нехранителни стоки - увеличение с 1,4 на сто; хранителни продукти - увеличение с 0,6 на сто; услуги - увеличение с 0,1 на сто.

Според експресната предварителна оценка на НСИ през октомври 2026 г. се очаква месечното изменение на индекса на цените на малката кошница да бъде 0,7 на сто, а годишното изменение да бъде 2,4 на сто.

Business.dir.bg

√ Предлагат 100% месечни компенсации за бизнеса при ток над 92 евро/MWh

ГЕРБ-СДС внася в Народното събрание проект за решение, с който предлага бизнесът да получава всеки месец пълна компенсация за цената на електроенергията над 92 евро/MWh. Мярката трябва да влезе в сила от 1 октомври 2026 г. и според вносителите ще осигури по-голяма предвидимост на разходите за ток на компаниите.

Предложението беше анонсирано вчера от бившия енергиен министър и настоящ депутат от ГЕРБ-СДС Жечо Станков. По думите му новият механизъм ще обхване всички представители на малкия и средния бизнес - "от фризьорския салон до кварталния магазин". "Ако предложението на ГЕРБ-СДС не бъде прието, този месец сметките за ток на бизнеса ще бъдат два пъти и половина по-високи в сравнение с лятото тази година", предупреди Станков.

Той свърза поскъпването на стоките и услугите от първа необходимост през последните месеци с високите цени на енергоносителите. Според него Народното събрание трябва да предприеме действия за ограничаване на ефекта от скъпата електроенергия. "Ние сме разработили механизъм, при който при над 92 евро/MWh бизнесът да бъде компенсиран изцяло

- 100% над тази цена. Това ще се случва на месечна база. Така ще има предвидимост при сметките на бизнеса", обясни депутатът.
Станков посочи, че действащият механизъм не дава достатъчна яснота на компаниите, тъй като компенсациите се изплащат на 10-месечна база и бизнесът не знае предварително кога ще получи средствата. Той заяви още, че до октомври цената на електроенергията за битовите потребители е била два пъти по-висока от обичайните нива.
От ГЕРБ-СДС твърдят, че предложената мярка може да бъде финансирана без допълнително натоварване на държавния бюджет. Според бившия финансов министър Теменужка Петкова необходимите средства могат да бъдат осигурени от Фонд "Сигурност на електроенергийната система".
"Там се очакват близо 400 млн. евро повече от планираните приходи от вноската от 5% върху произведената и продадена електроенергия, както и над 100 млн. евро допълнителни приходи от емисии. Този ресурс е напълно достатъчен, за да покрие мярката, която предлагаме", заяви Петкова.
От партията призоваха управляващото мнозинство да подкрепи проекта и обявиха, че ще настояват той да бъде включен в дневния ред на парламента още тази седмица. "В противен случай тези високи цени на електрическата енергия ще ги видим по щандовете в магазина още през следващата седмица", предупреди Станков.
От ГЕРБ-СДС коментираха и поскъпването на природния газ. Според Станков за 6-те месеца управление на настоящото правителство цената му се е повишила 2 пъти. Той заяви, че партията разработва механизми за подкрепа на около 255 000 домакинства, които използват природен газ за отопление, готвене и топла вода. "Няма мерки нито за горивата, нито за електрическата енергия, още по-малко за природния газ", заяви депутатът.

√ Фискалният съвет: Бюджетният дефицит е най-големият за последните 20 години

Бюджетният дефицит през октомври може да достигне най-високото си равнище за последните 20 години. За това предупреждава Фискалният съвет, като се позовава на данните на Министерството на финансите за изпълнението на бюджета към края на септември и прогнозата на ведомството за октомври.
Според очакванията на финансовото министерство дефицитът с натрупване от началото на годината ще нарасне до 5,2 млрд. евро в края на октомври, което се равнява на 4% от прогнозния брутен вътрешен продукт (БВП). За сравнение, към края на септември той е бил 3,6692 млрд. евро, или 2,8% от БВП.
Бюджетният дефицит достигна 3,669 млрд. евро към края на септември
Виж още
Бюджетният дефицит достигна 3,669 млрд. евро към края на септември
Това означава, че само през октомври бюджетната дупка ще се разшири с около 1,5 млрд. евро - сума, равняваща се на 1,2% от прогнозния БВП.
От Фискалния съвет посочват, че подобен размер на дефицита би бил без прецедент за последните 20 години в два аспекта - както като месечно увеличение през октомври, така и като натрупан недостиг за първите 10 месеца на годината.

3e-news.net

√ Германия ще строи нови газови електроцентрали за 12 млрд. евро

Германия е сключила договори на стойност от около 12 млрд. евро за строителство на нови газови електроцентрали или преоборудване на съществуващи такива.
Сред победителите в търга, в рамките на който са разпределени 5,16 GW нови мощности са концернът RWE и компанията LEAG (собственост на EP Group на чешкия милиардер Даниел Кретински), съобщава Ройтерс.
Това е част от стратегията на Берлин за гарантиране на енергийните доставки на най-голямата европейска икономика след извеждането от експлоатация на въглищните електроцентрали. Газовите електроцентрали ще получават субсидии, за да останат в резерв и да бъдат активирани през периоди, когато производството на енергия от други източници е недостатъчно. Разходите за това ще бъдат покрити от допълнителна такса, включена към сметките на потребителите.
„Новите газови електроцентрали ще бъдат надежден източник на енергия, който ще бъде достъпен по-късно, от 20231 г. в случай, че вятърните и слънчевите електроцентрали няма да могат да осигурят достатъчно електроенергия“, казва Катарина Райхе, говорител на германското министерство на икономиката. „По този начин ние осигуряваме по-нататъшното развитие на възобновяемите енергийни източници и постепенното премахване на въглищата.“, допълва тя.

LEAG и дъщерните й дружества получават правото за изграждане на мощности от около 3 ГВт. Най-големият производител на електроенергия в страната – RWE, ще построи три газови електроцентрали с капацитет от 2,12 ГВт.
От LEAG отбелязват, че строителството на повечето от централите на съществуващи обекти в Източна Германия ще намали разходите и ще ускори изпълнението на проекта.
„Изграждаме нови, модерни електроцентрали в бъдеще на мястото съществуващи обекти, ни дава възможност да пестим ресурси и да създаваме перспективи в дългосрочен план“, казва главният изпълнителен директор Ади Рьош.
Както отбелязва агенцията, пазарната капитализация на компанията се е увеличила с 26% от началото на тази година (до 44 милиарда евро), докато борсовият индекс DAX е спечелил 5,5%.

√ Оставка на белгийското правителство може да отвори нова криза в ЕС

Белгия е на прага на политическа криза, чиито последици могат да се окажат далеч извън националните й граници. След месеци на неуспешни преговори между управляващата партия N-VA на Барт Де Вевер и останалите четири партии в коалицията не беше постигнато споразумение за параметрите на новия бюджет. Коалиционните партньори са категорични, че не могат да подкрепят предложената финансова рамка. В резултат премиерът се озова в двореца при крал Филип с писмо за оставка. Очакванията за предсрочни парламентарни избори обаче не се оправдаха. Монархът даде да се разбере, че кабинетът няма да се разпадне толкова лесно, поиска още една среща между политическите лидери и едва след нея може да се говори за евентуално служебно правителство.
Камъкът в обувката на коалицията се оказа намерението на правителството да реже до кокал разходите и да въвежда всевъзможни нови данъци, с които да компенсира бюджетна дупка от 10 милиарда евро.
Фламандската националистическа партия на Де Вевер настоява за съкращаване на разходите за здравеопазване, докато останалите коалиционни партньори искат увеличаване на данъците. Премиерът си е поставил за цел да постигне споразумение най-късно до вторник.
Финансовите неволи на страната са отдавна известни както в Белгия, така и в европейските институции. През миналата година бюджетният дефицит на страната достигна 5% при разрешените 3% съгласно правилата на ЕС. Публичният дълг също е значително над допустимите европейски нива – над 735 милиарда евро, или повече от 110% от БВП на Белгия. Липсата на споразумение допълнително изостри напрежението на финансовите пазари, като доходността по държавните облигации рязко се повиши. Това означава, че Белгия ще трябва да плаща повече за рефинансирането на дълга си.
Управляващите посегнаха и на една от екологичните политики на страната. От началото на годината беше въведен пътен данък за електромобилите, както и еднократна такса за регистрация. Според правителството решението за въвеждане на зелени данъчни облекчения преди години вече е изпълнило своята функция. За по-малко от десетилетие броят на изцяло електрическите автомобили се е увеличил от 1390 през 2015 г. до 132 979 през 2024 г. През миналата година 16% от новорегистрираните автомобили са били електрически.
„Освобождаването от данъци за електрическите автомобили и автомобилите с водородно задвижване беше успешно: зеленият преход набра сериозна скорост през последните години. Същевременно обаче данъчните приходи спаднаха драстично и финансирането на пътната инфраструктура е застрашено. Затова трябваше да се намесим“, аргументира се фламандският министър на финансите Бен Вейтс.
Последното предложение в тази посока е въвеждането на винетка за използване на магистралите. Идеята е пътният данък за белгийските граждани да бъде намален за сметка на чуждестранните шофьори, които досега са използвали безплатно пътната инфраструктура.
Политиката на кабинета е обект на постоянни критики още от встъпването му в длъжност през 2025 г. Проведоха се поредица от протестни шествия, организирани от синдикатите, последното от които беше през октомври. Десетки хиляди хора излязоха по улиците на Брюксел през миналата година, за да изразят недоволството си от социално-икономическата политика на правителството.
Синдикатите изпратиха и писмо до Де Вевер, в което изразиха несъгласието си с плановете на федералното правителство. Те твърдят, че притесненията им не са били чути. В съвместно изявление християнските, социалистическите и либералните синдикати посочват, че въпреки мащабните демонстрации не са получили никаква реакция от управляващите, а единственият отговор е било оглушително мълчание.
„Де Вевер обеща историческо реформаторско правителство, но постигна историческа бюджетна криза. Възстановяването на бюджетната дисциплина е основната причина за съществуването на неговото правителство, но всеки бюджетен цикъл се превръща в търсене на нови данъци и временни облекчения. Вместо обещания разрив с миналото той предлага

поредното данъчно обременено правителство. И Де Вевер се оказа затънал в белгийското блато“, казва Барбара Пас, лидер на федералната партия Vlaams Belang.

„С коалиционното споразумение и предишния бюджет това правителство на практика прехвърли основната тежест върху средната класа и хората, които и без това изпитват финансови затруднения“, заявява лидерът на федералната партия Мати Вандемаеле. Според него **най-богатите до голяма степен са останали незасегнати, а климатичните предизвикателства не са получили необходимото внимание.** Сега съществува опасност същият сценарий да се повтори: обикновените семейства отново ще трябва да затягат коланите, докато най-богатите ще бъдат пощадени.

Партия „Зелените“ настоява за бюджет, който помага на хората да подобрят положението си, разпределя справедливо финансовата тежест и инвестира в **борбата с климатичната криза.** Необходимо е споразумение, но не и такова, при което едни и същи хора плащат сметката отново и отново.

Председателят на PVDA Раул Хедебау смята, че бюджетните преговори са блокирали заради обществената съпротива срещу новите съкращения, които биха засегнали покупателната способност на хората и финансирането на здравеопазването.

„Енергията става все по-скъпа, а хората виждат как покупателната им способност се топи. Това правителство обаче няма какво да им предложи освен нова сметка за плащане. Социалното недоволство и общественото мнение дават червен картон на тези планове“, заяви Хедебау в официалния си профил в социалната мрежа X.

Крайнолявата партия критикува факта, че свръхбогатите отново остават извън обсега на бюджетните мерки, а разходите за отбрана дори не се поставят под въпрос. Хедебау отправи критики и лично към министър-председателя Де Вевер. „Самият той носи отговорност за политиката на икономии и за икономическите проблеми на това правителство“, заяви лидерът на PVDA.

Политическата криза с финансов оттенък може бързо да се пренесе на европейско ниво, ако все пак се стигне до оставка на правителството и последвалия политически вакуум между два кабинета. Един от големите нерешени въпроси е свързан със замразените руски активи в базирания в Брюксел депозитар Euroclear. По тази тема премиерът влезе в остър сблъсък с европейските си колеги в края на миналата година. По време на заседание на Европейския съвет той заяви категорично:

„Нека бъда ясен: Белгия не иска нито едно евро от тези пари да се върне в Русия. Но ЕС се впуска в неизследвани води и не получих от колегите си конкретни отговори. Не видях и никакъв текст за дебат. Все още не е ясно дали това изобщо е законно.“

В крайна сметка въпросът остава висящ, а възелът около Европейската комисия се затяга. След призива на няколко държави членки и над 120 депутати от Европейския парламент Комисията търси нови варианти за организиране на репарационен заем за Украйна за сметка на замразените руски резерви.

По време на техническа пресконференция по темата, предназначена за базираните в Брюксел кореспонденти, сред които беше и 3eNews, експерти на Комисията разясниха, че **един от възможните изходи предвижда руските сметки в белгийския депозитар Euroclear да бъдат прехвърлени в специално създадена структура към Европейската комисия.** Идеята все още е на обсъждане и няма конкретни технически решения. При всички положения обаче ще бъде необходима политическата подкрепа на всички държави членки и преди всичко на самата Белгия.

Казусът с белгийския депозитар е поредният пример за проблем, който при евентуална предсрочна оставка на правителството може да хвърли в ступор партньорите на Белгия в ЕС.

Подобна ситуация вече имаше в енергетиката при предишния кабинет на Александър Де Кро. Става дума за решението на страната да удължи експлоатационния живот на двата ядрени реактора Tihange 3 и Doel 4. След близо година преговори в крайна сметка беше подписано споразумение с френската компания Engie, според което двата блока трябваше да продължат работа още 10 години.

Впоследствие обаче реализацията на решението беше забавена заради предсрочната оставка на кабинета и преминаването му в режим на правителство в оставка. При подобна ситуация правомощията на министрите са ограничени, а за големи стратегически и международни споразумения е необходима подкрепата на редовно правителство и парламент. Така се наложи да се изчака почти година, докато стане ясна позицията на новия кабинет „Де Вевер“ относно бъдещето на ядрената енергетика. В крайна сметка двата последователни кабинета имаха сходни идеи и визия за развитието на атомната енергетика.

Друг проект обаче нямаше същата щастлива съдба. Става дума за идеята за изграждане на нова обща АЕЦ с Нидерландия в пограничния град Борселе. Проектът беше задвижен от двете страни, но предсрочните оставки на правителствата го оставиха „във фризера“ и той така и не беше възстановен.

При евентуална оставка на кабинета на Барт Де Вевер на трупчета могат да останат още няколко ключови проекта в енергетиката. Сред тях е и дългоочакваната идея на страната да изгради собствен изкуствен енергиен остров в Северно море. „Принцеса Елизабет“ беше визитната картичка, с която предишният премиер Де Кро се гордееше и която представяше като един от стратегическите проекти на страната.

Предсрочната му оставка остави проекта без реална перспектива за развитие, а Де Вевер заяви, че има други, по-належащи финансови приоритети. Така проектът за енергийния остров остана на заден план. Същевременно операторът „Елиа“ беше извършил само част от предвидените дейности по офшорния вятърен парк с амбиция за капацитет от 8 GW през 2040 г., докато останалата част от проекта продължаваше да съществува основно на хартия.

Белгийското правителство оставя нерешен и друг международен спор, свързан с претенциите на руската централна банка за връщането на 200 млрд. евро на руската страна. Жалбата беше отхвърлена, а депозитарят Euroclear заведе дело в Търговския съд в Брюксел срещу руските съдебни решения.

През май беше съобщено, че руски олигарси са внесли девет иска срещу Белгия по арбитражна процедура, която допуска възможност за постигане на извънсъдебно споразумение. Руската централна банка е внесла и два иска в Общия съд на ЕС срещу възможността средствата под запор да бъдат предоставяни в полза на Украйна.

Няколко белгийски медии съобщиха, че запорираното в ЕС имущество по силата на наложените санкции заради войната в Украйна досега е донесло на белгийския депозитар приходи в размер на 6,6 милиарда евро.

Доколко една бъдеща оставка на белгийския кабинет може да се окаже фатална за ЕС - ще разберем съвсем скоро тъй като предстои специален Европейски съвет през ноември, а след това и редовен в края на годината. 3eNews както обикновено ще бъде там, за да види от първи ред дали се очаква финансово цунами или ще е затишие пред поредната буря.

Bloomberg TV Bulgaria

√ Доставчик на VW съкращава 3460 служители и затваря пет завода в Европа

- Schaeffler планира да съкрати 3460 работни места в Европа, като около 75% от тях са в Германия
- Компанията ще затвори четири производствени обекта в Германия и един в Белгия
- Очакваните годишни икономии от новата програма за преструктуриране възлизат на 300 млн. евро от 2030 г.

Schaeffler AG планира да затвори пет производствени обекта в Европа и да предприеме нов кръг от съкращения, докато доставчикът на Volkswagen AG свива дейността си в Германия заради високите разходи.

Компанията ще съкрати 3460 работни места в Европа, като около три четвърти от тях са в Германия. Това съобщи във вторник производителят на лагери и задвижващи системи за хибридни автомобили. Четири от обектите ще бъдат закрити в родината на компанията, а петият - в Белгия.

Акциите на Schaeffler поевтиняха с до 3% в началото на търговията във Франкфурт, с което загубите им от началото на годината достигнаха близо 30%.

Слабото търсене и китайската конкуренция засилват натиска върху автомобилните доставчици

Schaeffler, която доставя компоненти и за General Motors Co. и BMW AG, обясни решението си със спада на автомобилния пазар и засилващия се конкурентен натиск. Сред основните фактори са значително по-слабото търсене на автомобили с двигатели с вътрешно горене и забавеното разрастване на пазара на електрическа мобилност.

Компанията заяви също, че трябва да съкрати работни места в Германия, където разходите за един служител са около два пъти и половина по-високи спрямо останалите европейски пазари.

Европейските автомобилни доставчици са под все по-силен натиск заради слабото търсене на автомобили, засилващата се конкуренция от китайски производители и по-бавния от очакваното преход към електромобили.

Производството в Германия се свива по-бързо от очакваното

Главният изпълнителен директор на Schaeffler Клаус Розенфелд заяви, че условията за германската автомобилна индустрия са се влошили значително след обявяването на предишната програма за преструктуриране през 2024 г. Производствените обеми намаляват по-рязко от очакваното.

„Трябва да адаптираме структурите си тук, за да можем да останем конкурентоспособни и занапред“, каза Розенфелд в интервю. „Не е достатъчно просто да се надяваме, че нещата ще се подобрят. Трябва активно да се заемем с проблемите, а един от тях са значително по-високите разходи за персонал тук.“

В световен мащаб Schaeffler има около 109 000 служители. Във вторник компанията съобщи, че до 2028 г. мерките ще доведат до съкращаване на около 9% от основния ѝ персонал в Германия, който по данни на дружеството наброява 31 957 души. Заедно с предишния мащабен кръг от съкращения, проведен само преди две години, общото намаление на основния персонал в Германия ще достигне около 18%.

Синдикатът IG Metall и представителният съвет на служителите на групата разкритикуваха новия план за преструктуриране. Според тях поредните съкращения и затварянето на производствени обекти отслабват индустриалната база на компанията в Германия.

„Една програма за преструктуриране вече следва друга, преди дори да сме се справили с последиците от предишната“, заяви Томас Хьон, представител на IG Metall за Schaeffler. „Това не е стратегия за бъдещето на Германия като индустриален център.“

Ръководството ще намали заплатите си с 10% като част от преструктурирането

Главните ръководители на компанията ще се откажат от 10% от основните си възнаграждения, заяви Розенфелд. Schaeffler планира също да премахне две управленски нива. По-малки съкращения на възнагражденията на по-ниските нива в йерархията могат да помогнат за ограничаване на разходите за персонал и да намалят броя на работните места, които трябва да бъдат премахнати, посочи той.

Очаква се мерките да осигурят около 300 млн. евро годишни икономии от 2030 г. и да доведат до еднократни разходи в размер на около 480 млн. евро. Съкращенията са насочени към ограничаване на свръхкапацитета и организационната сложност, както и към адаптиране на по-ниските разходи за научноизследователска и развойна дейност.

Новите мерки идват само няколко седмици след като Schaeffler обяви, че е приключила предсрочно предишната си програма за преструктуриране. Планът, представен през ноември 2024 г., предвиждаше съкращаване на 4700 работни места в Европа и постигане на около 290 млн. евро годишни икономии до 2029 г.

Междувременно Schaeffler търси нови възможности за растеж извън автомобилния си бизнес, като се стреми да диверсифицира дейността си към други пазари. Компанията разширява присъствието си в производството на компоненти за хуманоидни роботи и в отбранителния сектор.

√ Петролът се колебае на фона на противоречивите сигнали за преговори САЩ-Иран

- Нестабилност в цените: Цените на петрола се колебаят поради противоречиви сигнали за напредъка в преговорите между САЩ и Иран.
- Увеличаване на предлагането: Възобновяването и максималното увеличаване на износа от Персийския залив (включително от Saudi Aramco) оказват натиск върху физическия пазар.
- Военно-политически контекст: Войната в Близкия изток повиши цената на Brent с над 70% тази година, оказвайки пряко влияние върху изборната и външнополитическата стратегия на САЩ.

Цената на петрола претърпя колебания след двудневен спад, докато търговците анализираха противоречивите сигнали относно хода на преговорите между САЩ и Иран.

Петролът сорт Brent се търгуваше близо до 104 долара за барел, след като във вторник цената му вариираше в диапазон от над 6 долара. Американският лек суров петрол (WTI) се задържа около 97 долара. Според дипломат, запознат със ситуацията, Техеран и Вашингтон разглеждат нови предложения от посредници за разрешаване на разногласията помежду им. Въпреки това, ръководителят на иранския Съвет за национална сигурност заяви в социалната мрежа X, че отговорът на САЩ до момента е „незадоволителен“.

Последните дипломатически усилия идват след седмици на засилено напрежение, през които Иран зачести атаките срещу кораби в Ормузкия проток, а президентът на САЩ Доналд Тръмп заплаши с нови удари след междинните избори. В понеделник цената на петрола рязко спадна на фона на признаци за напредък, но във вторник търговията отново стана нестабилна, тъй като дълбоките противоречия поставиха под съмнение възможността за пробив в преговорите.

Цената на петрола варира, докато търговците оценяват перспективите за мир между САЩ и Иран | Brent се колебае след двудневен спад

Глобалният бенчмарк Brent поскъпна с над 70% през тази година, тъй като продължаващата вече девет месеца война наруши доставките от Персийския залив и разтърси енергийните пазари. Цените на дизела и бензина също се повишиха – включително в САЩ, което може да повлияе на изхода от междинните избори.

„Изборите са важни единствено като времеви етап, който би могъл да повлияе на стратегията на Белия дом спрямо Иран“, коментира Павел Молчанов, анализатор в Raymond James & Associates Inc. Според него администрацията може би вече разполага с „по-голяма гъвкавост“ по отношение на следващите си стъпки, предвид факта, че политическият ефект от по-високите цени на бензина до голяма степен е бил усвоен още преди гласуването.

Засега Тръмп демонстрира сдържаност. В интервю за Financial Times той заяви, че САЩ нямат непосредствени планове за удари срещу Иран. „Напълно подготвени сме за действие, ако се наложи, но може и да няма причина за това“, каза той.

Освен дипломатическите сигнали, възобновяването на износа на суров петрол от региона на Персийския залив започва да оказва натиск върху физическия пазар. Показателите за петрола в Близкия изток показват, че краткосрочното предлагане изпреварва търсенето за първи път от юли, докато цените на товарите в Северно море също са се понижили.

Saudi Aramco ще увеличи максимално производството на петрол това тримесечие, като увеличава доставките от почти предвоенните нива, наблюдавани през октомври, заяви главният изпълнителен директор Амин Насър на телефонна конференция след обявяването на резултатите във вторник. Нарастващият износ от петролния ѝ център в Рас Танура в Персийския залив допълни потоците от Янбу на Червено море.

Отделно, финансираният от индустрията Американски петролен институт съобщи, че запасите от суров петрол в САЩ са намалели с 5,3 милиона барела миналата седмица, според документ, видян от Bloomberg. Ако това бъде потвърдено от официални данни по-късно в сряда, това би означавало пети седмичен спад.

Капитал

√ Газът скочи над 100 евро: Очаква ли ни тежка зима?

"Тази зима ще е трудна" - така започна медийният брифинг на Европейският комисар по енергетиката Дан Йонгерсън по време на заседанието на Съвета на ЕС на 29 октомври. Думите му бяха по повод сериозното поскъпване на енергийните ресурси, в частност природния газ, чиято спот цена на нидерландския TTF достигна 105.44 евро/MWh в понеделник, 2 ноември. Това е най-високата стойност от края на 2022 г., а само от началото на годината повишението е с над 200%. Българският борсов пазар също се движи в тази посока - цената на "Газов хъб Балкан" за 2 ноември беше 95 евро/MWh.

На този фон решението на КЕВР за повишаване на цените на газа за регулирания пазар с 32.52% изглежда логично, дори закъсняло. Актуалната цена за доставки от "Булгаргаз" вече е 58.43 евро/MWh, или с цели 40% под пазарните. Първоначално "Булгаргаз" поиска увеличение от 34%, но след възраженията на регулатора и допълнителни количества газ от хранилището в Чирен, поскъпването бе леко смекчено. При всички случаи обаче от началото на декември предстои нов скок с поне 25-30%.

А иначе причината за по-ниските цени на държавното дружеството е най-вече заради договора за доставки от Азербайджан.

По-големият проблем тук е, че Европа навлиза в зимата с исторически ниски запаси от газ и не може да понесе допълнителни загуби предвид вече нарушените глобалните вериги за доставки. А те най-вероятно ще продължат - резкият скок на пазара последните дни стана точно след като се появи информация, че САЩ и Израел планират нови удари срещу Иран след междинните избори в САЩ, което би довело до допълнителни прекъсвания на доставките в Близкия изток. Дори при сценарий, в който конфликтът с Иран спре, а предстоящата зима се окаже мека, Европа пак ще трябва да се подготви сериозно за периода на нагнетяване през 2027 г.

"Най-подходящият момент за примирие е вчера", казва Фатих Барол, ръководител на Международната агенция по енергетика (МАЕ), в изявление пред Al Jazeera. По неговите думи енергийната криза е неизбежна и цените ще продължат да скачат, дори и да настъпи мир на Залива. Йоргенсен също подчерта, че "не очакваме проблем със сигурността на енергийните доставки като такъв. Но за гражданите, които изпитват затруднения да плащат сметките си, това може да няма особено значение". По негови думи предстоящата зима ще бъде трудна за над 50 млн. души в Европа, които няма да могат да отоплят домовете си "адекватно".

По-скъп газ = по-скъп ток

Поскъпването на природния газ се пренася директно и върху цената на тока, защото газовите централи често допълват производството, когато по-евтината електроенергия от АЕЦ и възобновяеми източници не е достатъчна. На пазара "ден напред" офертите се подреждат по цена до покриване на търсенето, а последната необходима оферта определя цената за всички количества в съответния период и пазарна зона. Когато тази оферта е от газова централа, по-скъпото гориво увеличава производствените ѝ разходи и съответно вдига борсовата цена - включително за електроенергията от производители, които не използват газ. Ефектът се усеща и в България чрез свързаните регионални пазари, дори когато токът тук се произвежда от други източници

Например, когато през лятото заради рекордно ниските нива на Дунав Унгария ограничи производството на АЕЦ "Пакш", а Румъния спря двата реактора на АЕЦ "Черна вода", липса на базова атомна електроенергия доведе до сериозно регионално търсене в пиковите часове. След като сушата по реката наложи спада в мощностите и на българската АЕЦ "Козлодуй", това принуди включването на допълнителни мощности от 7-

и блок на ТЕЦ "Марица-изток-2" и ТЕЦ "Контурглобал Марица-изток 3". Така в часовете на повишено търсене в региона, когато производството от ВЕЦ, слънце и вятър не е достатъчно, за да покрие потреблението, тогава цената може да бъде определена от по-скъпа централа или от внос.

Проблемът е липсата на буфер

Прогнози на Pound forecast за цените на газовия спот пазар до края на 2026 г., както и 2027 и 2028 г., сочат, че цената на газа е вероятно да стигне 143.92 евро/MWh.

Още през лятото операторите имаха малък стимул да запълват газохранилищата заради по-високите цени на природния газ и LNG на световните пазари вследствие на нарушенията в доставките. Купуването на газ тогава, плащането на разходите за нагнетяване и продажбата му през зимата представляваше риск от загуба. Така високата лятна цена сама спря пълненето на хранилищата, което от своя страна увеличи зимния риск. Затова и Европа влиза в зимния сезон със запаси много под историческите средни стойности.

"Не става въпрос само за това, че предстоящата зима ще бъде трудна. Рискът е, че ще останем в състояние на тежък дефицит и през следващото лято", казва Юри Онишкив, газов анализатор в London Stock Exchange Group (LSEG). По негови изчисления дори при средни зимни температури запасите в Северозападна Европа ще се сринат до около 20% в началото на април 2027 г. В комбинация с продължително затваряне на Ормузкия проток нагнетяването през следващия топъл сезон ще е все по-трудно логистично. В един сценарий на сурова зима обаче анализатори от ENTSO-G прогнозират, че е вероятно европейските резерви да паднат до 10-15% в края на сезона, което определят като "изключително критично и предизвикателно" за оцеляването на енергийната система през следващия период, защото ще засили огромното търсене на газ за нагнетяване през 2027 г.

Опасенията произтичат и от това, че макар регионът към момента да не е изправен пред физическа липса на капацитет по газопроводите, на системата й липсва оперативен буфер. Обикновено запасите в хранилищата осигуряват между 25% и 30% от зимното потребление на ЕС, а останалото разчита на постоянен приток от внос. Допълнителен фактор за затягането на пазара ще бъде и това, че Европа трябва да търси алтернативни доставчици, след като влезе в сила пълната забрана за внос на руски втечнен газ от януари 2027 г.

По данни на CREA общият руски газ представлява около 12% от доставките на газ в ЕС през 2026 г., като се внася както с танкери за втечнен природен газ, така и по газопровода "Турски поток", който снабдява Унгария и Словакия. Само през септември страните от ЕС са платили на Русия 817 млн. евро за тръбен газ и 615 млн. евро за LNG.

Въпреки намерението на ЕС да сведе зависимостта от руски газ до нула от началото на следващата година, разследвания показват, че вносът от санкционирани танкери, пътуващи от пристанището Yamal расте, вместо да се свива. Според германската изследователска организация Urgewald от януари до септември в пристанищата на ЕС са разтоварени над 12 млн. тона руски арктически втечнен газ, което е 9.5% ръст на годишна база.

Една зависимост за сметка на друга

По данни на IEEFA, САЩ вече осигуряват 57% от целия втечнен газ за ЕС, като до края на годината делът ще достигне две трети. Прогнозите сочат, че към 2028 г. четири от всеки пет кораба (или 80%) с LNG за Европа ще бъдат американски. Съединените щати бяха най-големият доставчик на втечнен природен газ за ЕС, като представляваха почти 58% от общия внос на LNG. Вносът от САЩ се е утроил между 2021 и 2025 г.

Проблемът е и че дори след като САЩ, Канада и Нигерия увеличиха износи си, цените на спот пазара продължават да растат - до голяма степен заради азиатските купувачи, които също се конкурират с ЕС за изкупуването на газ от алтернативни източници и оставят Европа с ограничен свободен ресурс за нагнетяване на запаси през лятото. Такъв беше случаят с търгът на Petrovietnam за LNG с доставка за 500 GWh в края на ноември.

Интересното е, че въпреки увеличеното търсене на газ от САЩ администрацията на Тръмп все по-усилено работи в посока сътрудничество с Русия. Според публикация на The Wall Street Journal от 2 ноември, американците прокарват идея да се възстановят продажбите на руски газ за Европа през Украйна като част от договорките за енергийно примирие между Москва и Киев. Според обсъждания план приходите на Русия биха могли да бъдат блокирани в ескроу сметка, така че Кремъл да не може да използва тези средства за финансиране на войната, а Украйна да получава транзитни такси. Идеята обаче среща съпротива в европейските столици и противоречи на действащия курс на ЕС за пълно прекратяване на вноса на руски газ до края на 2027 г. Изданието подчертава, че това е опит да представят идеята пред европейските лидери като начин за понижаване на цените на енергията преди зимата.

Газ до дупка

За Европа стимулът да намали зависимостта от вносен газ е налице - затова и Изследователският институт по енергийна, ресурсна и климатична икономика (IEEFA) прогнозира, че за да се справи с кризата тази зима, Европа ще трябва да намали потреблението си с близо 7%. В по-дългосрочен план друг анализ на същия институт сочи, че потреблението на газ в Европа вероятно ще спадне с 14% до 2030 г., а търсенето на втечнен газ - с около 23% за същия период.

Въпреки тези прогнози европейските държави продължават да планират изграждането на нови терминали за втечнен природен газ. Според прогнозите на IEEFA капацитетът на Европа за внос на LNG през 2030 г. може да надхвърли над три пъти общото потребление.

По време на Регионалната енергийна среща Сърбия например обяви, че започва строителството на газов интерконектор със Северна Македония и проектиране на тръбопровод за течни горива. Страната паралелно внася газ от Азербайджан и поддържа активни дългосрочни договори с "Газпром", макар че възможностите за допълнителен износ на азербайджански газ са силно ограничени.

Европа засега запазва политическия фокус по-скоро върху достъпността на енергията, отколкото намаляване на потреблението, като Съветът на ЕС по енергетика призова за по-ниски цени на електроенергията и по-силна енергийна сигурност.

"Направете всичко възможно, за да се откажете от изкопаемите горива възможно най-бързо, призова Йоргенсен. Това означава повече възобновяеми енергийни източници, по-висока енергийна ефективност, преминаване от газови и нафтови котли към електрически термопомпи, както и използване на електрически автомобили вместо автомобили с двигатели с вътрешно горене."

Cross.bg

√ Теми и гости в сутрешните блокове

БНТ, Денят започва"

- Тема: България и отбраната: за сигурността по време на конфликти. Гост министър Димитър Стоянов
- Тема: Как и на какво би се отразило поскъпването на природния газ? Гости - Еленко Божков и Васил Велев
- Тема: Следизборни сценарии - какво се очаква на политическата сцена след края на президентските избори?; Анализ на социолога Геновева Петрова и политолога доц. Димитър Ганев
- Тема: Дни преди световноизвестния мюзикъл "Молиер, градската опера" да оживее на българска сцена; Среща с актьорите в главните роли.

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: Ще вземе ли правителството парите ни за втора пенсия
- Тема: За бомбените заплахи. Как да се държим

√ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - Защо всеки 2-и фиш за средна скорост пада в съда

в. 24 часа - Хиляди без топла вода, сега и без парно заради ремонти през ноември

в. Труд - Предупреждение от „Ние, потребителите": Измамници звънят за пари в банкови сметки

в. Труд - Двойно увеличение на бюджетните заплати за 5 г.

в. Телеграф - Частните съдебни изпълнители и колекторите: Бум на млади длъжници

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - Национализация или дезинформация бе „новината", че ще ни вземат по 400 евро от втората пенсия?

в. 24 часа - Димитър Радев: Лихви може да се вдигнат още през декември

в. Телеграф - Първан Симеонов от „Мяра": Ще видим кой ще вее опозиционното знаме

в. Телеграф - С бюджета за догодина държавата посяга на втората пенсия

Водещи интервюта

в. 24 часа - Константин Вълков: Не една звезда - Андрей Гюров, а обща цел може да обедини демократичната общност

в. Труд - Диан Стаматов, директор на столичното 119-то училище „Акад. Михаил Арнаудов", пред „Труд news": Учебният материал е доста повече от този, който децата могат да усвоят

в. Телеграф - Владислав Михайлов, браншовик: Добро сирене излиза €8,50 от мандрата

Водещи анализи

в. 24 часа - Кризата днес е веднъж световна, 2 пъти повече европейска и 4 пъти повече българска

в. Труд - Самозваният елит и неговият болшевишки рефлекс

в. Телеграф - КЪДЕ Е ЗООПОЛИЦИЯТА? НЯКОЙ ЧУВАЛ ЛИ Е ЗА НЕЯ?

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2026 г. до днес може да намерите на адрес: https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm *В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.*